

(ข)

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ: การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาบริเวณ
ชายฝั่งทะเลเมืองระยอง

ผู้เขียน

นายสุพล ศิริพรรณเพชร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมภางค์ ไพรधानนท์ ประธานกรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ

อาจารย์ ดร.สันธิจิตา กาญจนพันธ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวได้มีส่วนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น เนื่องจากได้มีการจัดให้มีสิ่งบริการต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยว และของเสียต่างๆ ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว บางครั้งได้มีส่วนทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง และลดประโยชน์ที่ท้องถิ่นจะได้จากการท่องเที่ยว จึงเป็นเรื่องที่สมควรจะได้รับการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การแก้ไขและป้องกันปัญหา ซึ่งนำไปสู่จุดเริ่มต้นสำหรับการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่องนี้ โดยได้เลือกขนาดของอำเภอเมืองระยองซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในภาคตะวันออกของประเทศไทยขึ้นมาทำการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง " การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยอง " ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษา 3 ประการ คือ 1) ศึกษาผลกระทบของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเลเมืองระยอง ในด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในช่วงปี พ.ศ. 2510-2538 2) ศึกษาพัฒนาการของการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยอง และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่ชายฝั่งทะเลเมืองระยอง วิธีการศึกษาที่ใช้คือ การรวบรวมข้อมูลโดยการแปลภาพถ่ายทางอากาศ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แผนที่ แบบสอบถาม แบบนำสัมภาษณ์ การสังเกต และการสัมภาษณ์ภาคสนาม การวิเคราะห์ได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณภายใต้กรอบของแนวทางการศึกษาเชิงประจักษ์และการศึกษาเชิงประวัติ

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล เมืองระยอง ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2538 ซึ่งเป็นช่วงที่สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมากกว่าช่วงปี พ.ศ. 2510-2522 (สถานที่ท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนา) และช่วงปี พ.ศ. 2523-2529 (สถานที่ท่องเที่ยวเริ่มได้รับการพัฒนา) โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ ดังนี้ 1) การขยายตัวของสิ่งบริการสำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่พักชายทะเล ร้านค้าบริเวณชายหาด สาธารณูปโภค สาธารณูปการ กิจกรรมกีฬาทางน้ำ รวมทั้งการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวและชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนใกล้เคียง 2) การพัฒนาอุตสาหกรรมหนักชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และ 3) ปัญหาของสภาพแวดล้อม ได้แก่ การบำบัดน้ำเสียที่ยังไม่ทั่วถึงบนชายหาด

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาทิ ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะริมทะเลบริเวณหาดตากวน หาดแสงจันทร์ หาดปากน้ำระยอง หาดแม่รำพึง หาดกันอ่าว หาดบ้านเพ และหาดสวนสน เพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ร้านอาหารและที่พักตากอากาศ ปัญหาการรื้อล้างพื้นที่ทะเลเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ร้านค้าและร้านอาหารบริเวณหาดบ้านเพและปากน้ำระยอง ปัญหาการระบายน้ำเสียและการบำบัดน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือนและสถานที่พักชายทะเลบริเวณหาดบ้านเพและหาดปากน้ำระยอง ปัญหาขยะที่มีปริมาณมากบนชายหาดบ้านเพ หาดแม่รำพึง และหาดแสงจันทร์และปัญหาชายฝั่งถูกกัดเซาะพังทลาย บริเวณหาดทรายทอง หาดตากวนและหาดสวนสน เป็นต้น 2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้น มีการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้น และปัญหาราคาที่ดินสูงขึ้น และ 3) ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม อาทิ ประชาชนในท้องถิ่นเปลี่ยนมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การเปลี่ยนค่านิยมของประชาชน และความขัดแย้งของประชาชนในท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นนี้เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์หรือตัวของมนุษย์เองมากกว่าที่เกิดจากธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม โดยที่โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักชายฝั่งทะเลตะวันออกและสภาพของสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยรอง ที่ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยองเปลี่ยนแปลงไป

Independent Study Title: Environmental Changes in Tourist Areas:
A Case Study of Muang Rayong Coastal Area

Author Mr. Supon Siriphanporn

M.S. (Geography) Master of Science in Geography

Examining Committee:

Assistant Prof. Usdanka Porananond Chairman

Prof. Dr. Manat Suwan Member

Dr. Santita Ganjanapan Member

Abstract

Tourism has a part in causing the changes in the local environment, due to the precision of services to the requirement of the tourist and a well as the waste created by tourism activities, which sometimes create the deterioration of the environment with the tourist area and reduce the benefit which the local gain from tourism. Therefore it is suitable to be the topic of the independent study in to create knowledge and understanding which will lead to the pollution and protection of the problem which lead to the beginning of this study, by selection of Muang Rayong beach which are of the popular tourist area in the eastern region of Thailand.

This the Independent Study Title " Environmental Changes in Tourist Areas: A Case Study of Muang Rayong Coastal Area " has three main objectives: 1) to study impacts of tourism promotion to physical environment, economics, social and cultural aspects of the coastal area of Muang Rayong during 1967-1995, 2) to study the development of tourism along the coastal area of Muang Rayong, and 3) to study factors influencing environmental changes along the coastal area of Muang Rayong. This study employed an empirical approach and historical approach based on aerial photograph interpretation, documentary data, map, questionnaires, interview guides, observation, and field survey data. The analysis technique has been implemented by content and quantitative analysis.

The result of this study has been revealed that the environmental changes of tourist areas in coastal area of Muang Rayong during 1687-1995, the period when tourist areas have been already developed, has higher rate of changes than the changes during 1967-1986 period (when tourist areas have just been developed). There are 3 factors contributing to the environmental changes as following: 1) the expansion of tourism activities such as beach-side accommodations, shops, public utilization, water sport also the expansion of the number of tourists communities within and nearby tourist areas, 2) development of heavy industry in the eastern seaboard which is Mab Ta Pud Industrial Estate, and 3) environmental problem such as oil spillage.

The factors as mentioned above have been affects environmental impacts in various aspects as following: 1) physical impact, such as encroachment of seaside public land near Takuan beach, Saeng Chan beach, Pak Nam Rayong beach, Mae Rum Pueng beach, Kon Ao beach, Ban Phe beach, and Suan Son beach for development of residence, shops, and resorts, waste water drainage and treatment which discharged from household and beachside resort around Ban Phe beach, and Pak Nam Rayong beach, coastal erosion along Saithong beach, Takuan beach, as well as Suan Son beach, and more garbage on Ban Phe beach, Mae Rum Phueng beach, and Saeng Chan beach, 2) economic impact such as local people have higher income, higher cost of living, more investment in tourism-related business, and high price of land, and 3) social and cultural impacts such as local people change their career to be tourism related professions, the changing of local peoples, altitude, and the conflict between local people with authority of national park. This environment changes in tourist area caused by human activities or humanthemselves more than caused by the nature, tourism activities are main factors that contribute to several environmental changes in tourist areas of Muang Rayong coastal area while heavy industries development in the eastern seaboard, and environmental conditions are minor factors.